

МИХАЙЛО БАБІЙ — ХУДОЖНИК СОНЦЯ І ВОГНЮ

Михайло Бабій — художник щасливої мистецької долі. Він з самого початку професійного шляху прямує згідно внутрішньому покликанню і, відповідно, досягає гармонії із навколишнім світом. Він здатен дозволити собі будь-який творчий експеримент і при цьому залишатися собою, саме тому його роботи, незалежно від тематики та хронології створення, впізнаються з першого погляду.

Певні риси його творчості формувалися протягом багатьох етапів фахового зростання, але сутність світосприйняття залишилася недоторканою. Специфіка особистості художника будується на внутрішній відповідності двом стихіям — сонцю і вогню. Сонце дарує позитивну життєстверджуючу енергію, вогонь символізує одвічну динаміку тепла.

З дитинства закоханий у швидкість, Михайло Бабій сприймає світ як динамічну субстанцію і віднаходить для себе найкращий спосіб резонансу із нею — живопис. Він фіксує на площині не окремих фрагментів — він фіксує стан, рух, перетворення. На відміну від фотомистецтва, що зупиняє єдину мить, він зупиняє безкінечність миттєвостей. Динаміка, енергія, сонячне сяйво існують не тільки у творчих, але, відповідно, і у життєвих сходженнях митця.

Народився Михайло Бабій 18 березня 1948 р. у місті Вінниці. Початковим етапом його професійного сходження стала Вінницька дитяча художня школа, де 4-річну програму пройшов за три роки. Далі — Одеське художнє училище ім. М. Б. Грекова (1963–1968 рр., викладач В. Г. Путейко), п'ять років навчання в якому глибоко вплинули на становлення особистості художника, а, зокрема, визначили кольоровий формат його палітри. Яскрава атмосфера легендарного південного міста, що напоєна феєрією сонячних фарб, закріпила за Одеським художнім училищем репутацію однієї з найкращих в Україні колористичних шкіл. Саме в ній — витoki енергетичності та світлоносності кольору у творчості Михайла Бабія.

Наступний етап — Київський державний художній інститут (1969–1975 рр. Нині Національна Академія образотворчого мистецтва та архітектури, факультет живопису, майстерня народного художника УРСР В. В. Шаталіна; педагоги А. І. Вітковський, В. І. Гурін, В. А. Чеканюк, Т. М. Голембієвська). Столична школа, що традиційно будувалася на засадах класичного мистецтва, відіграла у долі митця роль організуючого фактору. За час навчання кольорова емоційність палітри здобуває гідне облямування міцними академічними дисциплінами, які згодом дозволять художнику вільно та якісно оперувати будь-якою формою. Під час навчання в Києві, власне, і починається період усвідомленого формування творчого обличчя художника. Його роботи стають органічним віддзеркаленням рис особистої вдачі — швидкості вирішень, тяжіння до експерименту, відсутності страху перед зруйнуванням стереотипів. Закінчується час самоусвідомлення, починається період утворення власної форми та ствердження власного бачення.

По закінченні інституту подальший шлях митець пов'язав із рідним містом. Тут, у Вінниці, він, станковист за фахом, як не дивно, в першу чергу виявив себе сильним майстром монументального живопису. Понад 2000 кв. м. настінних розписів, ним створених, і до сьогодні залишаються рекордним показником у межах області у кінці 1970-х — на початку 1980-х рр. Найбільшими з них є розпис музею-бібліотеки М. Стельмаха в с. Дяківці Вінницької області (177 кв. м.) і розпис Центральної дитячої бібліотеки в м. Вінниці (130 кв. м.).

Відповідно, в той самий час суттєвих трансформацій зазнає і станкова творчість художника. Прагнення до узагальнення образу, надання йому символічних рис, посилення декоративності форми, — це ознаки певної «монументалізації» художнього мислення, і, як наслідок, — суворість палітри. У творах цього періоду стримані, «земні», кольори існують у чітких рамках орнаменталізованої форми, власної мелодії вони не творять, але вдало акомпанують лінії. Однак, за законами фізики: «дія викликає протидію» — і саме у часи певної «суворості» стилю з'являється передчуття повного зміщення акцентів.

На початку 90-х рр., у період руйнування звичних ідеологічних стереотипів, для Михайла Бабія починається якісно новий етап творчого піднесення. Ефект «протидії» спрацьовує і, як наслідок, колір звільняється з-під влади малюнка; більше того, він домінує, нав'язує свої умови, визначає побудову художнього твору. Так виникає нова концепція творчості. 90-ті рр. — період її найпотужнішого втілення.

У цей час цариною нового відчуття світу художник обирає для себе, переважно, жанр натюрморту («Натюрмортний цикл»). Але він принципово відходить від системи загальноновживаного світу «мертвої природи», який і сьогодні асоціюється із західноєвропейською школою XVII–XIX ст. У натюрмортах Михайла Бабія звичайні предмети постають у незвичайних станах, тому що саме стан миттєвий і швидкоплинний тепер цікавить художника. Його утворенню підкорені всі художні засоби: колір стає легким, дзвінким, прозорим; лінія, в свою чергу, набуває легкості, граційності, іноді на межі із грайливістю, — тепер вона існує у гармонії із кольором, посилює його емоційний вплив, підкреслює інтенсивність. Полотна цього періоду під вдаваною імпровізаційною легкістю ховають напружену роботу думки і, як не дивно, знання фізико-математичних законів будови світу. Так, натюрморти Михайла Бабія здаються написаними «єдиним подихом», але хіба то не ознака вищої майстерності? Найвизначнішими натюрмортними композиціями цього часу є «Риба, фарширована крабами» (1994 р.), «Козацька зброя» (1996 р.), «Продукти моря» (1994 р.), «Кров'яна ковбаса» (1994 р.). Останню роботу закуплено Міністерством культури України. До речі, багато робіт автора є власністю як музеїв (Вінницький обласний краєзнавчий, Вінницький обласний художній, Хмельницький обласний художній музеї), так і приватних вітчизняних та зарубіжних колекцій. Останніх, на жаль більше. На жаль для держави, яка втрачає власне культурне надбання. Але на щастя для художника не стільки з матеріальної, скільки з рекламної точки зору, адже його роботи прикрашають помешкання англійців, американців, французів, німців, канадців, поляків. В той самий час художник працює і над монументальними полотнами, в яких узагальненість індивідуальної форми поєднана з світлонісністю кольору та оригінальною авторською технікою. Головні з них — «Цукор поділля» (1989 р.), «Потужний врожай -97» (1998 р.) Це час і активної виставкової діяльності. У 1992–93 рр. Михайло Бабій влаштовує персональні виставки у м. Нью-Йорку, м. Кельце, м. Черкасах; в 1998 р. — у м. Вінниці. Він стає учасником Міжнародних Арт-фестивалів (1996–1999 рр.), Трієнале живопису (1998, 2001 рр.), які відбувалися у м. Києві.

На сучасному етапі свого творчого шляху художник синтезує досвід минулого і продовжує шукати нове. Найголовніший напрямок творчості, обраний ним на початку третього тисячоліття, поєднав монументальність розписів, зроблених художником у 80-х рр. із новаторськими пошуками 90-х. Потужність багажу формальних

засобів, високий професійний рівень дозволили Михайлові Бабію втілити у життя мистецький твір, аналогів якому в українському образотворчому мистецтві до сьогодні не існує. Протягом 2003–2005 рр. він працював над полотном «Золотий Перетин Вінниччини (видатні діячі та уродженці Вінницького краю)» (190 x 390, полотно, олія). Твір, який є проектом монументального розпису, зводить в єдиному живописному просторі персоналії, які роз'єднані часом, проте об'єднані історією: 106 громадських, політичних, культурних, релігійних діячів різних часів, історичний внесок яких у минуле нашої землі є запорукою нашого майбутнього. Доповнюють портретні образи архітектурні, культурні, мистецькі пам'ятки Вінниччини та загальноукраїнські духовні символи. Каркас композиції — образ дерева — один з наймасштабніших давніх втілень народного світо розуміння (згадаймо Дерево Життя), на який накладено живописну конструкцію ромбу — одвічного символу поля, обробленого руками людини. Отже, основа твору — символіко-культурний код, відпрацьований багатьма поколіннями. Ідея твору одвічна і унікальна водночас. Одвічність — у бажанні зберегти історичну пам'ять. Унікальність — у розкритті ідеї на матеріалі окремої області. Здавалося б — це тільки частина української історії. Але в ній, подібно до краплини моря, відбиваються всі складові еволюції.

Полотно «Золотий Перетин Вінниччини» є своєрідною матрицею для подальшої творчості Михайла Бабія. Закінчивши його, він починає творити наступну синтезуючу ідею — «Незламні доньки-квіти Матері-України (50 видатних українок)», 2005–2006 рр., (130 x 190, полотно, олія), в якій втілення національної ідеї позбавлене не тільки часових, але і територіальних меж. Образ України, поданий митцем крізь постать давньої трипільської Берегині — духовний центр композиції, яка за власною сутністю — квітуче поле, на якому кожна квітка — уособлення історичної постаті української жінки.

В активі Михайла Бабія багато ще невтєлених ідей, безліч ще не повністю усвідомлених задумів. Його натхнення — у його гармонії з буттям, а сила — у натхненні — то є дійсно щаслива мистецька доля.